

Flerkulturelt på inn- og utpust

Vi kan i hvert fall love at det kommer mange ord når Eva Khan entrer talerstolen på tannlegenes landsmøte i oktober. Hun har lang erfaring med flerkulturell kommunikasjon, og mye på hjertet. Til daglig er hun spesialrådgiver innen integrering og inkludering i Norges Røde Kors. Vi møter henne i juli, akkurat idet sommerferien står for døren.

-Du er innvandrer til Norge selv, hvor kom du fra, og når?

– Jeg kom fra Pakistan til Norge og Hønefoss da jeg var 17 år, og bodde på Ringerike i åtte år. Den første jobben jeg fikk var på et krisesenter for mishandlede kvinner. Og der oppsto min første misforståelse. Jeg ringte min onkel i London og fortalte at alle kvinner i Norge blir slått av mennene sine. Han svarte med å spørre hvor jeg jobbet. Jeg ble frustrert og syntes ikke han skjønnte noen ting. Siden har jeg forstått at alt handler om hvilket ståsted man har. Man ser alltid saken fra det stedet man er. Det er viktig å ha med i betraktningen når man skal hjelpe folk med å kommunisere.

Siden har jeg jobbet med eldreomsorg, barn og ungdom, funksjonshemmede og spesifikt Oslo-ungdom. I Røde Kors har jeg vært i 11 år. Akkurat nå har jeg permisjon fra jobben som leder for Oslo Røde Kors Internasjonale Senter (ORKIS). Generalsekretæren i Norges Røde Kors har flerkultur som satsingsområde, og ønsket en egen spesialrådgiver til Integrerings- og inkluderingsområdet. Så her har jeg vært siden april. Foreløpig som en prøveordning, eller et svangerskap, på ni måneder. Så får vi se om vi kanskje nedkommer med tvillinger etter hvert – eller hva det blir når vi nærmer oss jul.

I et intervju i programposten På livet løs, i NRK P2 i mai i fjor, uttalte Eva Khan at hun opplever mye unnfallenhet i det norske helsevesenet. Og hun spurte hvorfor norske leger godtar at en far følger sin pakistanske datter inn på

Eva Khan har jobbet med mennesker i alle aldre og fra alle verdenshjørner siden hun kom fra Pakistan til Norge som syttenåring. Hun kan etter hvert mye om kommunikasjon; noe hun gjerne deler med tannlegene på årets landsmøte.

legekontoret? Det ville aldri en lege i Pakistan godta, sier Khan. Videre spurte hun hvorfor ikke sykepleiere eller leger griper inn når en sykehuspasient får besøk av fem eller ti «gråtekoner» i timevis, mange dager i strekk? De tar med mat til pasienten og snakker høyt. Det er slitsomt både for pasienten, og ikke minst for de andre pasientene på rommet. Personalet gjør ikke jobben sin når de unnlater å gripe inn, mener Eva Khan.

– Hva kommer du til å ta opp når du skal snakke til tannlegene?

– Når det gjelder helse generelt, og også tannhelse, er det en himmelvid forskjell mellom dem som er født og oppvokst her i landet og dem som er kommet hit etter noen år. Det er store individuelle ulikheter i forhold til hva folk har hatt av tilbud før de kommer til Norge. Nøyaktig hva jeg kommer til å si til tannlegene vet

jeg selvsagt ikke nå flere måneder i forveien. Men jeg kommer til å være konkret og innhente informasjon fra brukerne, og ta eksempler fra tannlegenes hverdag, lover Khan, som forteller at tannleger har et litt dårlig rykte blant innvandrere: – De er ikke så gode til å forklare. Og det henger sammen med at de er skolert og utdannet til å ta seg av norske pasienter, og ikke så bevisstgjort i forhold til informasjon til ulike befolkningsgrupper som for eksempel politiet er. Dette kommer jeg sikkert til å snakke om. Også kommer jeg til å ta opp helt generelle ting, som viktigheten av å stille spørsmål. Man må tørre å spørre. Særlig når det gjelder helse. For der har man ikke råd til å misforstå. Når man jobber med mennesker, må man hele tiden innse at man ikke har erfaring med alt, og at man har holdninger man hele tiden trenger å få justert. Dessuten er humor kjempeviktig.

Det siste skjønner vi at Eva Khan tar på alvor. Hun forteller morsomheter på løpende bånd, og fniser i ett sett. Særlig når hun tenker på den gangen hun fikk den lyse ideen at hun ville ta kontakt med Tannlegeforeningen for å få støtte til et prosjekt der hun ville hjelpe somaliere til å få hvitere tenner. Ikke visste hun at det var det siste de ønsket hjelp til. I noen somaliske miljøer er gule tenner et statussymbol, og noe man jobber hardt for å få. Har man først skaffet til veie alle de dyre matvarene som gir slike flotte gule tenner, er ikke det noe man vil ha hjelp til å bli kvitt uten videre.

Hun kom ikke så langt som til å ta kontakt med NTF den gangen. Men nå er kontakten opprettet, og Eva Khan ser frem til å møte landets tannleger i Oslo, på landsmøtets siste dag, lørdag 16. oktober. Det blir nok en livlig stund.

Tekst og foto: Ellen Beate Dyvi